

ਗਉੜੀ ਭੀ ਸੋਰਠਿ ਭੀ ॥ ਰੇ ਜੀਅ ਨਿਲਜ ਲਾਜ ਤੋਹਿ ਨਾਹੀ ॥ ਹਰਿ ਤਜਿ ਕਤ ਕਾਹੂ ਕੇ ਜਾਂਹੀ ॥ ੧ ॥
 ਰਹਾਉ ॥ ਜਾ ਕੇ ਠਾਕੁਰੁ ਉਚਾ ਹੋਈ ॥ ਸੋ ਜਨੁ ਪਰ ਘਰ ਜਾਤ ਨ ਸੋਹੀ ॥ ੧ ॥ ਸੋ ਸਾਹਿਬੁ ਰਹਿਆ
 ਭਰਪੂਰਿ ॥ ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਨਾਹੀ ਹਰਿ ਦੂਰਿ ॥ ੨ ॥ ਕਵਲਾ ਚਰਨ ਸਰਨ ਹੈ ਜਾ ਕੇ ॥ ਕਹੁ ਜਨ ਕਾ
 ਨਾਹੀ ਘਰ ਤਾ ਕੇ ॥ ੩ ॥ ਸਭੁ ਕੋਊ ਕਹੈ ਜਾਸੁ ਕੀ ਬਾਤਾ ॥ ਸੋ ਸੰਮ੍ਰਿਥੁ ਨਿਜ ਪਤਿ ਹੈ ਦਾਤਾ ॥ ੪ ॥ ਕਹੈ
 ਕਬੀਰੁ ਪੂਰਨ ਜਗ ਸੋਈ ॥ ਜਾ ਕੇ ਹਿਰਦੈ ਅਵਰੁ ਨ ਹੋਈ ॥ ੫ ॥ {ਪੰਨਾ 330}

ਨੋਟ:- ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਗਉੜੀ ਰਾਗਨੀ ਵਿਚ ਭੀ ਗਾਉਣਾ ਹੈ ਤੇ ਸੋਰਠਿ ਰਾਗਨੀ ਵਿਚ ਭੀ।

ਪਦਅਰਥ:- ਨਿਲਜ—ਬੇ-ਸ਼ਰਮ। ਤੋਹਿ—ਤੈਨੂੰ। ਤਜਿ—ਛੱਡ ਕੇ। ਕਤ—ਕਿੱਥੇ? ਕਾਹੂ ਕੇ—ਕਿਸ ਦੇ ਪਾਸ?। 1।
 ਰਹਾਉ।

ਜਾ ਕੇ—ਜਿਸ ਦਾ। ਪਰ ਘਰ—ਪਰਾਏ ਘਰਾਂ ਵਿਚ। ਜਾਤ—ਜਾਂਦਾ। ਨ ਸੋਹੀ—ਨਹੀਂ ਸੋਭਦਾ। 1।

ਭਰਪੂਰਿ—ਸਭ ਥਾਈਂ ਮੌਜੂਦ, ਵਿਆਪਕ। 2।

ਕਵਲਾ—ਲੱਛਮੀ, ਮਾਇਆ। ਜਾ ਕੇ—ਜਿਸ (ਪ੍ਰਭੂ) ਦੇ। ਕਹੁ—ਦੱਸ, ਆਖ। ਜਨ—ਹੇ ਮਨੁੱਖ! ਕਾ ਨਾਹੀ—
 ਕਿਹੜੀ ਸ਼ੈ ਨਹੀਂ? ਤਾ ਕੇ—ਉਸ (ਪ੍ਰਭੂ) ਦੇ। 3।

ਸਭੁ ਕੋਊ—ਹਰੇਕ ਜੀਵ। ਜਾਸੁ ਕੀ—ਜਿਸ (ਪ੍ਰਭੂ) ਦੀਆਂ। ਸੰਮ੍ਰਿਥੁ—ਸਮਰਥਾ ਵਾਲਾ, ਸੌਤਿਆ ਵਾਲਾ। ਨਿਜ
 ਪਤਿ—ਅਸਾਡਾ ਖਸਮ। ਦਾਤਾ—ਦੇਣ ਵਾਲਾ। 4।

ਪੂਰਨ—ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਸਭ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਉਣਤਾ ਨਾਹ ਹੋਵੇ। ਸੋਈ—ਉਹੀ ਮਨੁੱਖ। ਜਾ ਕੇ
 ਹਿਰਦੈ—ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ। ਅਵਰੁ—(ਪ੍ਰਭੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ) ਕੋਈ ਹੋਰ। 5।

ਨੋਟ:- ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਤੁਕ ਦੇ ਲਫਜ਼ “ਤੋਹਿ” ਦੇ ਅੱਖਰ ‘ਤ’ ਨਾਲ ਦੋ ਲਗਾਂ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ (ੋ) ਅਤੇ
 (ੁ)। ਲਫਜ਼ ਦੀ ਅਸਲੀ ਲਗ (ੋ) ਹੈ, ਪਰ ਇੱਥੇ (ੁ) ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਲਫਜ਼ ‘ਤੋਹਿ’ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ‘ਤੁਹਿ’ ਪੜ੍ਹਨਾ
 ਹੈ।

ਅਰਥ:- ਹੇ ਬੇਸ਼ਰਮ ਮਨ! ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ? ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਕਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਤੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? (ਭਾਵ,
 ਕਿਉਂ ਹੋਰ ਆਸਰੇ ਤੂੰ ਤੱਕਦਾ ਹੈ?)। 1। ਰਹਾਉ।

ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਪਰਾਏ ਘਰੀਂ ਜਾਂਦਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। 1।

(ਹੇ ਮਨ!) ਉਹ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੂ ਸਭ ਥਾਈਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਸਦਾ (ਤੇਰੇ) ਨਾਲ ਹੈ, (ਤੈਥੋਂ) ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। 2।

ਲੱਛਮੀ (ਭੀ) ਜਿਸ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲਈ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਹੇ ਭਾਈ! ਦੱਸ, ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਘਰ ਕਿਸ ਸ਼ੈ ਦੀ ਕਮੀ
 ਹੈ?। 3।

ਜਿਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀਆਂ (ਵਡਿਆਈਆਂ ਦੀਆਂ) ਗੱਲਾਂ ਹਰੇਕ ਜੀਵ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਸਭ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ
 ਹੈ, ਉਹ ਸਾਡਾ (ਸਭਨਾਂ ਦਾ) ਖਸਮ ਹੈ ਤੇ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। 4।

ਕਬੀਰ ਆਖਦਾ ਹੈ—ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਮਨੁੱਖ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ (ਪ੍ਰਭੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ)
 ਕੋਈ ਹੋਰ (ਦਾਤਾ ਜਚਦਾ) ਨਹੀਂ। 5। 38।

ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਭਾਵ:- ਪ੍ਰਭੂ ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮੀ
 ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਸਰਾ ਤੱਕਣਾ ਬੜੀ ਹਾਣਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। 38।